

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **T. L. N. L.,** zastoupená advokátkou Mgr. Darinou Kučerovou, se sídlem Masarykovo nám. 193/20, Děčín, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 2. 2004, sp. zn. 59 Az 101/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Ministerstvu vnitra **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Stěžovatelka včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR (dále jen „žalovaný“) ze dne 7. 11. 2003, č. j. OAM-5638/VL-07-16-2003, o zamítnutí její žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítá vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný ve svém rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech.

Stěžovatelka sice souhlasí s tvrzením krajského soudu, že v průběhu řízení neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, které by svědčily o jejím pronásledování z azylově relevantních důvodů, trvá však na tom, že se obává návratu do své vlasti. Dále nesouhlasí s tím,

že se krajský soud podrobněji nezabýval tím, zda byly v jejím případě dány podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

Z těchto důvodů stěžovatelka navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl její kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 25. 10. 2003 na základě žádosti, v níž je jako důvod uvedeno, že stěžovatelka odjela do ČR studovat, ovšem neuspěla při zkouškách z češtiny, takže ani nemohla dělat přijímací zkoušky na vysokou školu. Zároveň jí v době podání žádosti o azyl končila platnost pobytu v ČR, a právě proto o azyl požádala. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 5. 11. 2003. I z tohoto pohovoru vyplývá, že do ČR přijela za studiem, ovšem chtěla zde zůstat i poté, co nezvládla zkoušky z češtiny. V ČR má manžela, avšak nechtěla svůj pobyt založit na svém manželství s českým občanem, neboť je toto manželství před rozvodem. O azyl požádala ve snaze legalizovat svůj pobyt v ČR, aby zde mohla podnikat nebo pokračovat ve studiu i poté, co jí bylo uděleno správní vyhoštění.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl výše označeným rozhodnutím ze dne 7. 11. 2003 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Žalovaný v tomto zamítnutí uvedl, že skutečnosti uváděné stěžovatelkou, tedy snahu o legalizaci pobytu v ČR poté, co jí nebyla v důsledku ukončení studia obnovena platnost jejího víza, nelze podřadit důvodům pro udělení azylu, taxativně vyjmenovaným v § 12 zákona o azylu. Legalizace pobytu nezakládá nárok na mezinárodní ochranu formou azylu. Dále žalovaný neshledal ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a nebyla shledána ani přítomnost překážky vycestování.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podala stěžovatelka ke Krajskému soudu v Ostravě žalobu odůvodněnou obecně formulovanými výtkami proti nesplnění některých požadavků kladených na azylové řízení zákonem č. 71/1967 Sb., správním řádem, a tvrzením, že dle svého mínění splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, minimálně pro vztažení překážky vycestování.

Tuto žalobu krajský soud zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud shledal, že stěžovatelka vskutku nepřijela do ČR z důvodu jakéhokoliv pronásledování, ale za studiem, aniž by jí v odjezdu z Vietnamu bylo jakkoli bráněno. O azyl pak v ČR požádala výslovně proto, aby zde legalizovala svůj pobyt. V případě návratu do vlasti se ničeho neobává. Krajský soud odmítl i výtky směřující proti nesplnění stěžovatelkou uváděných ustanovení správního řádu jako nepodložené.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle ustanovení § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného

účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Ve své první stížnostní námitce stěžovatelka uvádí, že při správním řízení sice nezmínila žádné konkrétní skutečnosti, které by svědčily o jejím pronásledování, že se však bojí návratu do vlasti. Toto tvrzení je nejprve třeba skutkově poopravit, neboť takto položeno naznačuje, že ke zjištění pronásledování nedošlo u stěžovatelky pouze jakýmsi opomenutím či nepřesným zjištěním. Ve skutečnosti však stěžovatelka v pohovoru k žádosti o udělení azylu jednoznačně uvedla, že neměla ve své vlasti problémy ani se státními orgány ani se soukromými osobami a že jediným důvodem její žádosti o azyl je snaha legalizovat pobyt v ČR. Dále je třeba připomenout, že v následné žalobě a kasační stížnosti ani nenaznačila, že by zde takové důvody či obavy byly; svůj tvrzený strach z návratu do vlasti také vůbec nijak nekonkretizovala. Za takto zjištěného stavu nezbývá než hledět na stěžovatelčinu žádost o azyl nadále jako na žádost motivovanou výhradně snahou legalizovat její pobyt v ČR, když tuto klasifikaci své žádosti stěžovatelka nijak relevantně nezpochybnila. Na takto konstatovanou situaci je pak třeba aplikovat konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, který vyřkl např. ve svém rozsudku ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 7 Azs 138/2004 (publ. pod č. 397/2004 Sb. NSS): *„Potřeba další legalizace pobytu žalobce, který na území České republiky pobýval legálně od roku 1988 do 2001, není zákonným důvodem pro udělení azylu (§ 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu).“*

Další stížnostní námitka směřuje proti skutečnosti, že stěžovatelce nebyl přiznán humanitární azyl, stejně jako proti způsobu, jakým jeho nepřiznání přezkoumal krajský soud. Tuto námitku je třeba odmítnout s poukazem na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup - zde poskytnutí azylu - vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu

zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu - sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory - ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.

Aplikuje-li soud výše řečené na konkrétní situaci stěžovatelky, dospívá k závěru, že v těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl krajským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Přitom skutečnost, že se k této otázce vyjádřil krajský soud pouze rekapitulačním způsobem v rozsahu části jediné věty, je zdůvodněn tím, že žalobkyně ani v žalobě neuplatnila takovou námitku, jež by do neudělení humanitárního azylu směřovala. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatelky, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, může být z jejího pohledu tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle, postupoval krajský soud zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatelky dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval a zaměřil tento přezkum pouze na otázky procesní. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě nezjistil, že by bylo možno ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tvrdit, že skutková podstata, z níž žalovaný ve svém zjištění vycházel, nemá oporu ve spisech a že nebyl přesně a úplně zjištěn skutkový stav věci. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se Ministerstvu vnitra nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. 2. 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu